

شیوه‌های درست فکر کردن فکر فراوانم آرزوست!

در این شماره به یکی از مهم‌ترین مشکلات فکر کردن، یعنی «اینرسی انسانی» می‌پردازیم و در آزمایشی که توسط تینا سیلیگ، استاد خلاقیت و کارآفرینی، طراحی شده است، این موضوع و نحوه‌ی رهایی از آن را بررسی خواهیم کرد. آن‌گاه می‌کوشیم راه‌حلهایی را برای متفاوت‌تر فکر کردن و غلبه بر این مشکل معرفی کنیم.

ردپای خلاقان

در مرکز مدیریت و برنامه‌ریزی کسب و کار «دانشگاه استنفورد» آزمایشی انجام گرفت. در این آزمایش تینا سیلیگ، استاد و مدیر این مرکز، برای ۳۵ دانشجوی آزمایشی را طراحی کرد. او به هر گروه از دانشجویان پنج دلار پول نقد داد و خواست تا هر تیم حداکثر با دو ساعت کار کردن بیشترین پول ممکن را در بیاورد و بعد ظرف سه دقیقه در کلاس توضیح دهد که چه طور و از چه راهی پول درآورده‌اند.

اساس این آزمایش خلاقیت است. گروهی که بتواند خلاق‌ترین ایده را داشته باشد، می‌تواند بیشتر سود را کسب کند. پیش از خواندن این بخش ابتدا راه‌حل خودتان را پیدا کنید! دانشجویان در این آزمایش راه‌حلهایی خلاق تا خلاق‌تر را انتخاب کردند:

● گروه اول با پنج دلار یخ و شربت لیموناد خرید و در ساعت شلوغ و گرم دانشکده شربت فروخت. آن‌ها توانستند ظرف دو ساعت پول خود را سه برابر، یعنی ۱۵ دلار کنند.

● گروه دوم چند بلیت تخفیف‌دار اجرای تئاتر خرید و اقدام به فروش آن‌ها

کرد و تنها توانست پول خود را حدود ۲ برابر کند.

● گروه سوم اما کمی متفاوت‌تر فکر کرد. در مشورت‌ها گروه به این نتیجه رسید که تنها چیزی که پای فکرشان را زنجیر کرده، همین پنج دلار است. اصلاً همین پنج دلار است که نمی‌گذارد فکرشان بال و پر بگیرد و محدودشان کرده است. پس آن را کنار گذاشتند و سؤال جدیدی را مطرح کردند: «بدون هیچ پولی چه طور می‌توانیم درآمد داشته باشیم؟» در آن دانشگاه مرسوم است که سران صنعت کشور در کلاس‌های درس حاضر می‌شوند تا نیروهای جوان و توانمند را شناسایی و استخدام کنند. در نهایت آن‌ها به این ایده رسیدند که می‌توانند سه دقیقه زمان سخنرانی خود را به یکی از این شرکت‌های صنعتی و ثروتمند بفروشند تا فعالیت خود را ارائه کنند و دانشجویان علاقه‌مند را شناسایی کنند. این گروه توانست مبلغ ۴/۰۰۰ دلار درآمد کسب کند.

پا جای پای خلاقان

این آزمایش بیانگر آن است که گاهی ما آن قدر به یک موضوع فکر می‌کنیم و بر آن تمرکز داریم که سایر امکانات

اطرافمان را نمی‌بینیم. برای درست فکر کردن ابتدا باید زنجیرهایی را پاره کنیم که پای فکرمان را به زمین بسته‌اند، تا بعد اوج بگیریم و بتوانیم تمام جوانب را در نظر بگیریم و بهترین فکر ممکن را پیاده کنیم.

این همان چیزی است که ما به‌عنوان اینرسی انسانی از آن یاد می‌کنیم. حتماً می‌پرسید اینرسی انسانی چیست؟ مثلاً فرض کنید همه ما وقتی داریم خودرو نقاشی می‌کنیم، حتماً خودرو را با چرخ می‌کشیم. این یعنی اینرسی انسانی. یعنی به این فکر نکنیم که ممکن است ماشین مغناطیسی و بدون چرخ باشد. و این عامل اصلی‌ترین دشمن تفکر خلاق است.

فکر می‌کنید اگر ۱۰ سال پیش از مردم می‌خواستیم که تلفن همراه نقاشی

خوراک فکر

همان‌طور که گفتیم، تینا سیلیگ چند سال است که به آموزش نحوه تفکر و خلاقیت به دانشجویان مشغول است. وی تجربیات خود را در کتابی با عنوان «چیزهایی که آرزو می‌کردم وقتی ۲۰ سالم بود، می‌دانستم»^۱ نوشته است. کتاب شرح خاطرات استادی کارکنده است که به دانشجویان زیادی فکر کردن آموزش داده است و دست آخر هم الگویی برای درست فکر کردن معرفی کرده است. این کتاب با ترجمه ونوس هادی‌جعفری و حمید رضانی توسط «انتشارات دانشگاه شریف» به چاپ رسیده و با عنوان: «ای کاش وقتی ۲۰ ساله بودم، می‌دانستم» وارد بازار کتاب و نشر ایران شده است. مطالعه این کتاب به شما که می‌خواهید متفاوت و خلاق فکر کنید، توصیه می‌شود.

تی نوشتاها

1. Tina Seelig
2. what I wish I knew when I was 20

● **همه راه‌حل‌ها را بسنجید:** ما معمولاً مسئله‌ها را در قالب‌هایی بسته و تنگ می‌بینیم. بیشتر آدم‌ها هم این‌طورند که در پاسخ یک سؤال، دم‌دستی‌ترین جواب ممکن را انتخاب می‌کنند و حاضر نیستند جواب‌های دیگر را هم از صافی فکرشان بگذرانند. از همین امروز سعی کنید مسئله‌های کتاب درسی‌تان را از چند راه حل کنید یا حداقل برای پیدا کردن راه‌حل‌های دیگر تلاش کنید.

● **سعی کنید جهان خیالی خود را واقعی ببینید:** مانند کودکان فکر کنید، چون کودک کمترین میزان اینرسی انسانی را به مسائل دارد. دقت کرده‌اید که گاهی برادرها و خواهرهای ما ماشین پرنده و بدون چرخ و... می‌کشند و اصلاً خودشان را در بند یک فکر قرار نمی‌دهند؟»

کنند، آیا کسی بود که تلفن همراه بدون دکمه (لمسی) بکشد؟ فقط یک آدم خلاق است که می‌تواند از این مسئله عبور کند و جنبه‌های دیگر یک پدیده را در نظر بگیرد. نتایج کلی این آزمایش را می‌توان به شکل زیر دسته‌بندی کرد:

● **فرصت‌ها بی‌شمارند:** در هر زمان و مکانی راه‌حل‌های زیادی وجود دارند. فقط باید با دید باز آن‌ها را یافت.

● **منابع در دسترس‌تان را در نظر بگیرید:** قبل از تصمیم‌گیری تمامی منابعی را که در اطرافتان وجود دارند، در نظر بگیرید. معطل یک گزینه نشوید. مثلاً اگر پول کم دارید، مدام به این موضوع فکر نکنید. شاید راه‌حلی هم پیدا شوند که بتوانید با هزینه کمتر یا حتی بدون هزینه پروژه‌تان را به اتمام برسانید.